

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันมีผลกระทบอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในกรุงเทพมหานครและเมืองใกล้เคียงต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนในช่วงเวลา 5 - 6 ปีที่ผ่านมาคือการขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก พื้นที่เกษตรกรรมเดิมถูกพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลางมากขึ้นเป็นทวีคูณ กรุงเทพฯ และปริมณฑลเริ่มกลายเป็นเมืองเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งด้านการเมืองต่อสังคมมุสลิมทั้งในเชิงบวกและลบมานับการ ผลดีที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน คือ ความสะดวกสบายต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสาร การปรับปรุงที่อยู่อาศัย การเรียนรู้วิทยาการใหม่แขนงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการผลิต การบริโภค การค้าและการกระจายผลผลิตหรือการบริการต่าง ๆ ที่กว้างไกลออกไปทั้งภายในและภายนอกประเทศนอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของชาวมุสลิม เช่น การฝึกอบรมกิจการด้านสื่อมวลชน การติดต่อกับองค์กรมุสลิมนานาชาติ การเดินทางการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากต่อชุมชนมุสลิมอีกด้วยอย่างเช่นปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรมอันได้แก่

1. สภาพชีวิตของสังคมในเมืองธุรกิจอุตสาหกรรมหรือกิ่งอุตสาหกรรมทำให้คนต้องใช้ชีวิตนอกร้านมากขึ้นดูแลครอบครัวน้อยลงติดต่อกับเครือญาติไม่มากนักต่างคนต่างอยู่มากขึ้น เป็นผลทำให้ความเหนียวแน่นของสังคมมุสลิมลดลง
2. การผสมผสานของชีวิตผู้คนระหว่างมุสลิมกับคนต่างศาสนิกมีมากขึ้นเพราะความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การศึกษา การติดต่อสัมพันธ์ จนบางครั้งถ้าดูอย่างผิวเผินก็จะแยกไม่ออกว่าใครเป็นมุสลิมหรือไม่ใช่ เพราะการแต่งกายที่ดี การใช้ชีวิตก็ตามไม่มีความแตกต่างกัน
3. มัสยิดอ้างว้างและเงียบเหงาบางแห่งอาจใช้คำว่าร้าง แม้ว่าตัวอาคารจะดูสวยงามเพราะได้รับการบูรณะอย่างดี
4. โรงเรียนเอกชนของมุสลิมที่สอนวิชาสามัญในชุมชนต่าง ๆ เริ่มทยอยปิดลงหรือที่ยังคงมีอยู่ก็กลายเป็นโรงเรียนทั่วไป คือ สอนเหมือนกับโรงเรียนรัฐหรือเอกชนอื่น ๆ

5. โรงเรียนสอนศาสนาชาดครุที่มีความสามารถ มีจิตวิญญาณ มีเทคนิคการถ่ายทอดและการผลิตสื่อการสอนที่ดี การปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้มีจิตวิญญาณอิสลาม จึงทำได้จำกัดหรือไม่อาจทำได้เลย

6. ปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการเลี้ยงดูเอาใจใส่บุตรหลานเนื่องจากทั้งพ่อและแม่ต่างต้องทำงานนอกรบ้านทำให้เกิดการใช้ชีวิตของเยาวชนอย่างไร้สาระ ไร้วินัย ไร้กฎเกณฑ์ ผลที่ตามมาคือ การมั่วสุมตามแหล่งบันเทิง ซ่องโสเภณี บ่อนการพนันในรูปแบบและนอกรูปแบบ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ถูกต้อง การติดยาเสพติด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัญหาที่กำลังขยายตัวมากขึ้น

7. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของชุมชนอันเนื่องมาจากราคาที่ดินและสภาวะการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการอยู่อาศัยซึ่งคาดว่าคนเมืองจะกลายเป็น “ มนุษย์กล่อง ” คือย้ายบ้านไปอยู่ในอาคารสูงมากยิ่งขึ้น

8. การพ่ายแพ้ต่อวัฒนธรรมตะวันตกที่โหมกระหน่ำเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้งทั้งด้านอุดมการณ์ ความคิดอ่าน วิธีการทำงาน การอยู่ร่วมกัน สันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ การวัดความสำเร็จในชีวิต ฯลฯ นำไปสู่ความคิดของมุสลิมบางกลุ่มที่เริ่มใช้ชีวิตที่แยกห่างศาสนากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

9. การเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาที่นำไปสู่ภาวะสุดโต่งในด้านวิชาการทางโลกมากกว่าในทางศาสนาเป็นผลทำให้เด็กรุ่นใหม่จำนวนมากไม่มีความรู้พื้นฐานทางศาสนาเลย

10. การแต่งงานกับคนต่างศาสนาที่ขาดความรู้และหรือความศรัทธาในอิสลาม ใช้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่บ้างหรือแยกตนเองไปจากสังคมมุสลิมบ้าง

11. การผลักดันให้เกิดการแยกสลายของชุมชนมุสลิมอันเนื่องมาจากการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค เช่น ถนน ทางด่วนหรือการเผาไล่ที่ เป็นอาทิ

12. การขาดแคลนหน่วยงานทางสังคมขององค์กรมุสลิมที่ทำหน้าที่ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การแก้ปัญหาเด็ก ปัญหายาเสพติด เด็กกำพร้า ฯลฯ ที่ขาดการทำงานอย่างเป็นระบบ ขาดเครือข่ายการสื่อสาร ขาดการระดมทุน ขาดการประสานงานเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรเอกชนอื่น ๆ ที่ทำงานในเขตเมือง (ปกรณ์ ปรียากร , 2534 : 9)

จากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นเป็นเพราะคนขาดคุณธรรม จริยธรรม สิ่งหนึ่งที่จะช่วยขัดเกลาคิดใจให้คนประพฤติในสิ่งที่ชอบธรรมนั้นก็คือศาสนา ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ชาวไทยมุสลิมนับถือโดยมีหลักธรรมคำสอนดังต่อไปนี้

อิสลามมาจากคำว่า อัศละมะ ในภาษาอาหรับแปลว่าสันติ การนอบน้อม การยอมจำนน โดยสิ้นเชิง (เสาวนีย์ รุจิระอัมพร จิตต์หมวด , 2522 : 12) และการมอบหมายในความหมายทางศาสนา “ อิสลาม ” หมายถึง การนอบน้อมถ่อมตนยอมมอบตนต่อพระประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า

ซึ่งมุสลิมทุกคนรู้จักในนามว่า “อัลลอฮ์” เงื่อนไขความยึดมั่นนี้ต้องเป็นความรู้สึกในรูปของความคิดอิสระในการเลือกสรรและยอมรับมิใช่เฉพาะถูกบังคับเพราะบุคคลที่จะเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามและเป็นมุสลิมได้นั้นต้องสมัครใจมีความศรัทธาอย่างจริงจังและจริงใจ

อิสลามมิใช่ศาสนาที่สอนให้ศรัทธาในพระเจ้าเป็นเจ้าเท่านั้นแต่ยังเป็นธรรมเนียมชีวิตสำหรับทุกคนด้วย ศาสนาอิสลามมีลักษณะแตกต่างจากศาสนาอื่นอยู่หลายประการ ประการที่สำคัญ คือ เป็นศาสนาที่มีบทกำหนดความเชื่อและการปฏิบัติเกือบทุกแง่มุมมีคำสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ จริยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ฯลฯ มีคำสอนทั้งในระดับหลักการทั่ว ๆ ไป และในระดับการปฏิบัติชีวิตประจำวัน มีคำสอนเกี่ยวกับด้านวัตถุและด้านจิตใจแทบจะเรียกได้ว่าไม่มีพฤติกรรมหรือแนวความคิดใดของมนุษย์จะพ้นขอบข่ายของศาสนาอิสลามไปได้ ดังนั้นการเข้าใจอิสลามนั้นเราต้องมีความเข้าใจใน 3 ข้อต่อไปนี้ คือ

1. อิสลามในฐานะที่เป็นศาสนา
2. อิสลามในฐานะที่เป็นระบอบการปกครองและการเมือง
3. อิสลามในฐานะที่เป็นวัฒนธรรม

ถ้าผู้ใดเข้าใจเพียงขอเดียวหรือสองข้อก็นับว่าผู้นั้นไม่เข้าใจในศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง

โครงสร้างสำคัญของอิสลามมี 2 ประการคือ

1.หลักศรัทธา 6 ประการ

ผู้เป็นมุสลิมจะมีศรัทธาในหลัก 6 ประการดังต่อไปนี้

1.1 ศรัทธาในพระเจ้า ซึ่งมีพระองค์เดียวชาวมุสลิมทุกคนรู้จักในนามว่า "อัลลอฮ์" เป็นผู้สร้างสรรพสิ่งในโลกเป็นผู้บริหารสูงสุด

1.2 ศรัทธาในบรรดามลาอิกะฮ์ (ผู้สนองตอบพระบัญชา) นอกจากพระเจ้าเป็นเจ้าทรงเห็น ทรงได้ยินแล้วมลาอิกะฮ์ยังเป็นผู้ช่วยบันทึกไว้ทั้งทางการกระทำที่ทำในที่ลับและที่แจ้งทั้งที่ในขณะที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้วมุสลิมจึงกลัวการทาบปทำชั่ว

1.3 ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ การให้มนุษย์ออกจากความมืดสู่ความสว่างนั้นพระเจ้าเป็นเจ้าของประทานคัมภีร์แก่มนุษย์มุสลิมจะต้องศรัทธาต่อบรรดาคัมภีร์ของพระองค์ซึ่งมีทั้งหมด 104 เล่มแก่ศาสดา (นบีหรือรอซูล) เพื่อเผยแพร่แก่ประชาชาติในยุคสมัยของตนเพื่อศึกษาและปฏิบัติ คัมภีร์ฉบับสุดท้ายคือกุรอานซึ่งทรงประทานแก่ศาสดามุฮัมมัด นับเป็นคัมภีร์ที่มีข้อบัญญัติอย่าง ครบถ้วนจะไม่มีเพิ่มเติมใดๆอีกแล้วมุสลิมจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

- 1.4 ศรัทธาในบรรดาศาสนทูตผู้ที่ได้รับการประทานพระคัมภีร์หรือองค์การต่างๆ นั้นพระองค์ได้ทรงแต่งตั้งผู้บริสุทธิและบรรดาผู้นำศาสนธรรมออกประกาศเผยแผ่แก่ประชาชาติบุคคลเหล่านั้น เรียกว่า รอซูล (ศาสดาหรือศาสนทูต) ในจำนวนศาสนทูตซึ่งมีจำนวน 25 ท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นท่านสุดท้าย
- 1.5 ศรัทธาในวันพิพากษา โลกและจักรวาลซึ่งเป็นวัตถุนั้นจะต้องมีวันสลายในวันหนึ่งถือว่าเป็นวันอวสานของโลกฉะนั้นมุสลิมต้องเชื่อในวันอวสานของโลก เมื่อโลกสลายไปและมนุษย์เสียชีวิตลงหมด โลกแล้วก็จะไปฟื้นคืนชีวิตอีกครั้งหนึ่ง ณ เบื้องพระพักตร์ของพระเจ้าเพื่อให้พระองค์ตัดสินพิพากษาผู้ใดทำกรรมดีกรรมชั่วไว้ก็จะได้รับผลตอบแทนตามนั้นทุกสิ่งขึ้นอยู่กับพระองค์ไม่มีใครช่วยใครได้นอกจากกรรมที่ทำไว้เท่านั้น
- 1.6 ศรัทธาในกฎกำหนดสภาพการณ์ เมื่อพูดถึงกรรมดีและกรรมชั่วมุสลิมจะต้องศรัทธาต่อกฎกำหนดสภาพการณ์ของพระเจ้าว่าพระองค์ทรงกำหนดให้มีขึ้นทั้งคุณและโทษ มนุษย์มีทางเลือกในระหว่างสิ่งที่พระองค์ทรงกำหนดขึ้น มนุษย์ต้องมีความใฝ่ดีพยายามกระทำความดีและวิงวอนแด่พระองค์ให้ทรงปกป้องความชั่วให้พ้นจากเรา
- หลักศรัทธาทั้ง 6 ที่กล่าวมานี้เป็นพื้นฐานขั้นที่ 1 ซึ่งจะต้องปลูกฝังในหมู่มุสลิมให้แน่นแฟ้นที่สุดมาตั้งแต่เด็กๆ

2.หลักปฏิบัติ

มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติตามหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเมื่อมีอายุบรรลุนิติภาวะแล้ว

หลัก ปฏิบัติ 5 ประการคือ

2.1 การปฏิญาณตน (กะลิมะฮ์) ผู้ปฏิญาณกล่าวข้อความสองประโยคคือ

2.1.1 ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์

2.1.2 ศาสดามุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์

การปฏิญาณตนต้องแสดงออกทั้งกายและใจ

2.2 การทำนมาซต่อพระเจ้า (นมาซ หรือละหมาด) เป็นการสำรวมจิตใจระลึกถึงพระเจ้าเป็นเจ้าด้วยดวงใจบริสุทธิ์ มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติไม่มีข้อยกเว้นไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในภาวะป่วยเจ็บหนักเบาสถานใดขณะที่มีชีวิตอยู่และมีสติสัมปชัญญะจะต้องปฏิบัติ หลักข้อนี้ส่งเสริมการพัฒนาจิตใจนอกจากการแสดงความรักภักดีโดยการละหมาดวันละ 5 เวลา คือ เวลาเช้า ก่อนตะวันขึ้น บ่าย เย็น ค่ำ และกลางคืน แล้วยังมีหลักปฏิบัติว่าในทุกวันศุกร์มุสลิมชายต้องมานมาซตอนบ่ายร่วมกันที่มัสยิดด้วยหลักปฏิบัติข้อนี้เน้นในเรื่องสังคม

2.3 การบริจาคทาน (ชะกาต) ผู้ที่มีทรัพย์เก็บไว้ครบหนึ่งปีโดยไม่มีการหมุนเวียนผู้นั้นจะต้องนำทรัพย์นั้นร้อยละ 2.5 มาบริจาคทานเพื่อนำไปช่วยเหลือแก่ผู้ที่อยู่ในสภาพยากจนหรือช่วยตนเองไม่ได้ 8 ประเภทด้วยกันคือ คนอยากจนขัดสน คนอนาถา กำพร้า ผู้มีหนี้สินสิ้นพันตัว ด้วยการเสียดสละเพื่อพระผู้เป็นเจ้า ผู้เดินทางที่หมดตัวระหว่างทาง ผู้เข้านับถือศาสนาอิสลามใหม่ๆ เพื่อถ่ายทอด เพื่อสาธารณประโยชน์ และให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รวบรวมชะกาต ทรัพย์ที่กล่าวในที่นี้ นอกเหนือจากเงินทองแล้วก็มีสินค้า สิ่งเพาะปลูก และปศุสัตว์

2.4 การถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน หมายถึงการละเว้นจากการกิน การดื่ม การมีเพศสัมพันธ์ การพูดเท็จ พูดให้ร้าย พูดส่อเสียด คำทอ พูดเรื่องไร้สาระ และกิเลสความชั่วต่างๆ ในเดือนที่ 9 ของฮิจญ์เราะฮ์ศักราชอันเป็นเดือนที่พระมหาคัมภีร์ถูกรอานถูกประทานจากพระผู้เป็นเจ้าเป็นการปฏิบัติเนื่องจากความเชื่อมั่นและศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้าซึ่งก่อให้เกิดพลังในการต่อสู้กับกิเลสทั้งปวงหลักปฏิบัติข้อนี้นอกจากผูกพันกับหลักศรัทธาแล้วยังได้ผลทางด้านจริยธรรมคือทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีเมตตากรุณา มีระเบียบ อดทน และซื่อตรงอีกด้วย

2.5 การประกอบพิธีหัจญ์ หลักปฏิบัติข้อนี้สำหรับผู้ที่มีความสามารถที่เดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย คือมีทรัพย์เหลือใช้พอที่จะเดินทางไปได้และต้องมีเงินเหลือไว้ให้ครอบครัวที่อยู่ข้างหลังด้วย และหากการเดินทางเป็นไปด้วยความปลอดภัยผู้เดินทางไปมีสุขภาพดี มีสติสัมปชัญญะดี เป็นการปฏิบัติครั้งเดียวในชีวิตแต่ถ้าผู้ใดไม่สามารถเดินทางไปได้ก็ไม่เป็นโทษแต่ประการใดการปฏิบัติข้อนี้จะได้ผลในความสมัครใจการฝึกกำลังของมุสลิมทั่วโลก

3.หลักคุณธรรม

หลักคุณธรรมใหญ่ๆต่อไปนี้เป็นหลักคุณธรรมสูงสุดที่จะก่อให้เกิดคุณธรรมอื่นๆอีกเป็นจำนวนมาก

- 3.1 หน้าที่ต่อพระผู้เป็นเจ้า
- 3.2 หน้าที่ของผู้รู้หรือครู
- 3.3 หน้าที่ของผู้เรียน
- 3.4 หน้าที่ของลูกต่อพ่อแม่
- 3.5 หน้าที่ต่อเพื่อนในสังคม

หลักธรรมคำสอนต่างๆเหล่านี้จะมีกรรมการประจำแต่ละมัศยิดเป็นผู้ให้ความรู้ นำปฏิบัติ และเผยแพร่ของหลักการอิสลามไปยังพี่น้องชาวไทยมุสลิมซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.อิหม่าม หมายถึง ผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของมุสลิมประจำมัศยิด
- 2.คอเต็บ มีหน้าที่กล่าวปราศรัยตอนละหมาดวันศุกร์

3. บทบาทเป็นผู้เรียกร้องหรือประกาศให้มาประกอบศาสนกิจในมัสยิด(กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ : 2522)

การที่จะนำหลักธรรมคำสอนไปเผยแพร่และเรื่องราวต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อชาวไทยมุสลิมได้นั้นนอกจากสื่อบุคคลแล้วยังมีสื่อวิทยุกระจายเสียงที่มีบทบาทสำคัญเช่นกัน

วิทยุถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงในการโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อและปฏิบัติตามต่อเรื่องนั้น ๆ ได้ง่ายยิ่งถ้าเป็นผู้ดำเนินรายการที่พวกเขาศรัทธาด้วยแล้วก็จะเชื่อฟังโดยง่าย ชาวไทยมุสลิมจะชอบฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยกันมากเพราะพวกเขาสามารถรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพวกเขาได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ แล้วจะมีรายการเกี่ยวกับมุสลิมน้อยอย่างเช่น รายการทางโทรทัศน์แทบจะไม่มีเลยหรือพวกวารสารก็ไม่ได้ออกเป็นประจำนาน ๆ ออกที ข่าวสารเนื้อหาในบางเรื่องก็ล้าสมัยถ้าคนไหนอ่านหนังสือไม่ออกด้วยแล้วก็ยังเป็นปัญหา บทบาทของวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ เป็นสื่อที่คอยเตือนชาวไทยมุสลิมไม่ให้ห่างไกลจากพระเจ้าเป็นเจ้าอย่างเช่น การทำละหมาดหรือการถือศีลอด สื่อวิทยุก็จะคอยบอกคอยเตือนว่าจะเริ่มและเลิกปฏิบัติกันในตอนไหนซึ่งพิธีเหล่านี้จะทำให้ชาวไทยมุสลิมมีจิตใจที่สะอาดและบริสุทธิ์ (ราชันย์ ชูเซ็น , สัมภาษณ์ : 2541)

ปัจจุบันรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยที่ออกอากาศจากกรุงเทพมหานครมีอยู่หลายรายการและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสนใจที่จะเปิดรับฟังรายการของชาวไทยมุสลิมมีมากขึ้น รายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศเพราะถ้าคนในชาติมีความรู้ มีคุณธรรมและมีความสามัคคี การพัฒนาประเทศก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี ชาวไทยมุสลิมถือเป็นคนไทยกลุ่มหนึ่งที่นับถือศาสนาอิสลามและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศพอ ๆ กับคนไทยที่นับถือศาสนาอื่น สื่อที่จะนำคำสั่งสอนของพระเจ้าเป็นเจ้าไปสู่ชาวไทยมุสลิมที่อยู่กระจัดกระจายกันนอกจากสื่อบุคคล คือ อิหม่าม คอเต็บและบิหลั่นแล้ว สื่อวิทยุก็มีบทบาทสำคัญในการที่จะทำหน้าที่สะท้อนปัญหามุสลิมทั่วโลกเผยแพร่สัจธรรมอิสลาม เพื่อปลูกฝังความศรัทธาในคุณค่าของอิสลามและกฎจริยธรรมให้เกิดแก่มุสลิมและต่อสู้กับความอยุติธรรม เพื่อดำรงความชอบธรรมไว้ในสังคมโดยมีคัมภีร์กุรอานเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสิ่งใดผิดหรือถูก (เกษม ท้วมประดม , สัมภาษณ์ : 2541)

ความสำคัญของรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยคือการใช้รายการวิทยุกระจายเสียงมาเป็นเครื่องมือในการแก้และลดปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวโดยหวังผลทางด้านปฏิบัติการจิตวิทยาแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการแก้ปัญหาความไม่เข้าใจในเชื้อชาติและศาสนาและหวังผลด้านพลังความสามัคคีระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม

รายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยตั้งแต่เริ่มมีการจัดทำรายการจนถึงปัจจุบันเจ้าของรายการยังไม่มี การสำรวจกลุ่มผู้ฟังอย่างจริงจังว่ากลุ่มเป้าหมายของพวกเขามีความพึงพอใจมากน้อยแค่ไหนต่อรายการที่นำเสนอไปอันจะส่งผลต่อวัตถุประสงค์ของรายการว่าบรรลุหรือไม่อย่างไร และกลุ่มเป้าหมายของพวกเขาคือใครเพิ่มเติมในรายการที่ผู้จัดได้นำเสนอไปหรือเปล่าจึงเป็นความตั้งใจของผู้วิจัยที่จะทำการวิจัยในหัวข้อ “ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อต้องการทราบว่าชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครว่ามีความต้องการและพึงพอใจต่อรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยมากน้อยเพียงใด และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการนำเสนอรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ทางรายการได้ตั้งเอาไว้ อีกทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยที่มีต่อด้านเนื้อหา รูปแบบ ระยะเวลาในการออกอากาศ ความถี่ในการออกอากาศและต่อผู้ดำเนินรายการ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากรของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรม ความต้องการ และความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

ปัญหาวิจัย

1. ชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยอย่างไร
2. ชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครมีความต้องการอะไรบ้างจากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
3. ชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครเกิดความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยมากน้อยเพียงใด
4. คุณลักษณะด้านประชากรของชาวไทยมุสลิม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการฟัง ความต้องการ และความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยหรือไม่อย่างไร

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการฟัง ความต้องการ และความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการและความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจพฤติกรรมการฟัง ความต้องการ และความพึงพอใจของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยศึกษาเฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ใน 9 เขตและอาศัยอยู่ในชุมชน 10 ชุมชนที่มีมัสยิด(สุเหร่า) เท่านั้น ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ชุมชนมัสยิดคมาลุลีอิมาน เขตมีนบุรี
 - 1.2 ชุมชนมัสยิดอัล - ฮาดีย์ เขตหนองจอก
 - 1.3 ชุมชนมัสยิดอันวารู้อับร็อด เขตสวนหลวง
 - 1.4 ชุมชนมัสยิดศรีควานูนอิสลาม เขตบางกะปิ
 - 1.5 ชุมชนมัสยิดผดุงธรรมอิสลาม เขตบางกอกใหญ่
 - 1.6 ชุมชนมัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่
 - 1.7 ชุมชนมัสยิดชุลลูกลมุดากีน (บ้านครัว) เขตพญาไท
 - 1.8 ชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
 - 1.9 ชุมชนมัสยิดบ้านอู่ เขตบางรัก
 - 1.10 ชุมชนมัสยิดยะวา เขตยานนาวา

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะถือว่าประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามที่อาศัยอยู่ใน 9 เขตและอยู่ใน 10 ชุมชนที่มีทะเบียนสำปบุรุษหรือมีทะเบียนรายชื่อชาวไทยมุสลิมที่ขึ้นกับ 10 มัสยิดดังกล่าวเป็นประชากรของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยที่ออกอากาศจากสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมี 8 สถานี และมีจำนวนรายการทั้งสิ้น 23 รายการเท่านั้น

3. รายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยดังกล่าวศึกษาด้านรูปแบบ เนื้อหา วันเวลา , ความถี่ในการออกอากาศและตัวผู้ดำเนินรายการเท่านั้น

4. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

- 4.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้

4.2 ตัวแปรตามได้แก่

- พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
- ความต้องการในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย
- ความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

5. สํารวจเฉพาะประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไปเท่านั้น

6. สํารวจเฉพาะชาวไทยมุสลิมที่เคยฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยความต้องการและความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ความถี่หรือความสม่ำเสมอในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย

2. ความต้องการในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยหมายถึงความต้องการในเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศ เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ข่าวสารแวดวงสังคมมุสลิม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ความต้องการรูปแบบรายการ รวมถึงวัน เวลาและความถี่ในการออกอากาศและผู้ดำเนินรายการ

3. ความพึงพอใจในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย หมายถึง ระดับความคิดเห็นของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยทั้งเนื้อหา รูปแบบ วัน เวลา ความถี่ในการออกอากาศและผู้ดำเนินรายการว่าตั้งแต่ฟังมาจนถึงปัจจุบันมีความพึงพอใจมากน้อยแค่ไหน

4. รายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทย หมายถึง รายการวิทยุกระจายเสียงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักคำสอนหลักการของศาสนาอิสลามและข่าวสารในแวดวงมุสลิมที่มีการดำเนินรายการเป็นภาษาไทยโดยรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยเหล่านั้นได้ออกอากาศจากสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้น 23 รายการ ได้แก่

1. รายการเสียงศาสนา (ภาคเช้า)
2. รายการเสียงศาสนา (ภาคเย็น)
3. รายการเพื่อสันติชน

4. รายการเพื่อคุณธรรม
 5. รายการมุสลิมสัมพันธ์
 6. รายการศาสนวิทยา
 7. รายการศาสนสัมพันธ์
 8. รายการเผยแผ่สัจธรรมอิสลาม
 9. รายการสายธารอิสลาม
 10. รายการมุมมัสยิด
 11. รายการระเบียบธรรม
 12. รายการที่นี้มีฟ้าฮ์
 13. รายการที่นี้ดารุสสลาม
 14. รายการเพื่อสันติชน (โครงการศึกษาอิสลามทางไกลทางอากาศ)
 15. รายการสานดีสัมพันธ์
 16. รายการสายสัมพันธ์อิสลาม
 17. รายการสื่อสัมพันธ์มุสลิม
 18. รายการคุตบะฮ์ฮารุน
 19. รายการนุรอะลันนุร
 20. รายการส่องทางธรรม
 21. รายการเพื่อเด็กกำพร้า
 22. รายการเสียงจากมัจญลิส
 23. รายการคลื่นสัจธรรม
5. คุณลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการและความพึงพอใจรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้รับประโยชน์จากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ทราบถึงพฤติกรรมการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทราบความต้องการและความพึงพอใจของชาวไทยมุสลิมในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อด้าน เนื้อหา รูปแบบ วันและเวลาในการออกอากาศ ความถี่ในการออกอากาศ และผู้ดำเนินรายการ

3. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของประชากรของชาวไทยมุสลิมกับพฤติกรรมความต้องการ และความพึงพอใจ ในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยว่ามีตัวแปรไหนบ้างที่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงมุสลิมภาคภาษาไทยที่ออกอากาศจากกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาที่แท้จริงของชาวไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานครอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยมุสลิม

5. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นพื้นฐานและแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องนี้ต่อไป